

O'ZBEKISTON: ZAMONAVIY ILM-FAN VA TADQIQOT MASALALARI

O'ZBEKISTONDA AHOLINING KREATIV QATLAMINI RIVOJLANTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI

GulDu mustaqil tadqiqotchisi

Ulug'bekov Sardorbek Ulug'bekovich

*Buxoro innovatsiyalar universiteti "Moliyaviy
texnologiyalar, iqtisodiyot va logistika"*

kafedra o'qituvchisi

e-mail: sardorulugbekov76@gmail.com

ORCID: 0009-0005-6043-8551

Kirish: Bugungi kunda jahon iqtisodiyotida raqobatbardoshlikni ta'minlashda innovatsiya va kreativlik muhim omillardan biri sifatida namoyon bo'lmoqda. Rivojlangan davlatlar tajribasi shuni ko'rsatadiki, iqtisodiy o'sishning yangi modeli — bu kreativ iqtisodiyotga asoslangan rivojlanishdir. Shu nuqtai nazardan, O'zbekistonda ham aholining kreativ qatlamini shakllantirish va rivojlantirish dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi. Kreativ qatlam jamiyatning eng faol, innovatsion va yuqori intellektual salohiyatga ega qismi bo'lib, ular yangi g'oyalar yaratish, texnologiyalarni joriy etish va iqtisodiy tizimni modernizatsiya qilishda muhim rol o'ynaydi. Shu sababli davlat tomonidan ushbu qatlamni qo'llab-quvvatlash va rivojlantirishga qaratilgan ustuvor yo'nalishlarni aniqlash muhim ahamiyat kasb etadi.

Kalit so'zlar: kreativ iqtisodiyot, kreativ qatlam, innovatsiya, inson kapitali, raqamli iqtisodiyot.

Asosiy qism

Kreativ qatlamni rivojlantirishning nazariy asoslari

Kreativ qatlam tushunchasi zamonaviy iqtisodiy nazariyalarda muhim o'rin tutadi. Ushbu qatlam vakillari ilm-fan, texnologiya, madaniyat va biznes sohalarida innovatsion faoliyat olib boradi. Ularning asosiy vazifasi — yangi qiymat yaratish va iqtisodiy samaradorlikni oshirishdir.

Kreativ iqtisodiyotda asosiy resurs moddiy boyliklar emas, balki bilim, g'oya va intellektual salohiyat hisoblanadi. Shu bois ushbu qatlamni rivojlantirish uzoq muddatli iqtisodiy barqarorlikni ta'minlaydi.

O'zbekistonda kreativ qatlamni rivojlantirishning ustuvor yo'nalishlari

a) Ta'lim tizimini modernizatsiya qilish

Kreativ qatlamni shakllantirishning eng muhim omili bu — sifatli va zamonaviy ta'lim tizimidir. Shu bois:

- kreativ fikrlashni rivojlantiruvchi metodlarni joriy etish;
- STEM va IT ta'limni kengaytirish;

- oliy ta'lim va ishlab chiqarish integratsiyasini kuchaytirish zarur.

b) Raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish

Raqamli texnologiyalar kreativ iqtisodiyotning asosini tashkil etadi:

- IT Parklar va texnologik markazlarni kengaytirish;
- raqamli xizmatlar ulushini oshirish;
- yoshlarni IT kasblarga o'qitish.

c) Innovatsion infratuzilmani rivojlantirish

- texnoparklar va startap inkubatorlarini ko'paytirish;
- ilmiy-tadqiqot faoliyatini qo'llab-quvvatlash;
- innovatsion loyihalarni moliyalashtirish tizimini takomillashtirish.

d) Tadbirkorlik va startaplarni qo'llab-quvvatlash

Kreativ qatlam ko'pincha startaplar orqali namoyon bo'ladi:

- venchur moliyalashtirishni rivojlantirish;
- yosh tadbirkorlar uchun grant va subsidiyalar;
- biznes muhitini soddalashtirish.

e) Intellektual mulkni himoya qilish

- mualliflik huquqlarini kuchaytirish;
- patent tizimini rivojlantirish;
- innovatsion faoliyatni huquqiy jihatdan qo'llab-quvvatlash.

f) Hududiy rivojlanishni ta'minlash

Kreativ iqtisodiyot faqat yirik shaharlarda emas, balki hududlarda ham rivojlanishi lozim:

- hududiy innovatsion markazlar tashkil etish;
- qishloq joylarda kreativ loyihalarni qo'llab-quvvatlash.

Mavjud muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari

O'zbekistonda kreativ qatlamni rivojlantirishda quyidagi muammolar mavjud:

- malakali kadrlar yetishmasligi;
- innovatsion infratuzilmaning yetarli emasligi;
- moliyaviy resurslarga kirish cheklanganligi;
- kreativ kasblarning jamiyatda yetarlicha qadrlanmasligi.

Ushbu muammolarni hal etish uchun:

- ta'lim tizimini tubdan isloh qilish;
- davlat va xususiy sektor hamkorligini kuchaytirish;
- xalqaro tajribani keng joriy etish zarur.

Rivojlantirish istiqbollari

Kelgusida O'zbekistonda kreativ iqtisodiyotni rivojlantirish quyidagi natijalarga olib keladi:

- yangi ish o'rinlari yaratiladi;
- eksport salohiyati oshadi;

O'ZBEKISTON: ZAMONAVIY ILM-FAN VA TADQIQOT MASALALARI

- iqtisodiyotning raqobatbardoshligi kuchayadi;
- innovatsion rivojlanish tezlashadi.

Diagramma: O'zbekistonda kreativ sohalarning ulush

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, O'zbekistonda aholining kreativ qatlamini rivojlantirish iqtisodiy siyosatning ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Kreativ iqtisodiyot sharoitida inson kapitali asosiy boylik sifatida qaraladi. Shu bois ta'lim, innovatsiya, tadbirkorlik va raqamli texnologiyalarni rivojlantirish orqali kreativ qatlamni kengaytirish mumkin. Natijada mamlakatning barqaror iqtisodiy o'sishi va global iqtisodiyotda munosib o'rin egallashi ta'minlanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktabrdagi PF-6079-son Farmoni "Raqamli O'zbekiston – 2030" strategiyasi.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 21-sentabrdagi PQ-3955-son Qarori "Innovatsion rivojlanish strategiyasi".
3. Florida, R. (2002). *The Rise of the Creative Class*. New York: Basic Books.
4. Howkins, J. (2001). *The Creative Economy*. London: Penguin.
5. UNCTAD (2022). *Creative Economy Outlook*.
6. World Bank (2021). *World Development Report*.
7. O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligi ma'lumotlari (stat.uz).
8. Улуғбеков, С. У. (2024). МИЛЛИЙ ИҚТИСОДИЁТДА ИННОВАЦИОН ИНФРАТУЗИЛМАСИНИНГ ШАКЛЛАНИШИ ВА РИВОЖЛАНИШИ. *YANGI O'ZBEKISTON, YANGI TADQIQOTLAR JURNALI*, 1(5), 144-153.
9. Ulug'bekovich, U. B. S. (2026). RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA SUN'IY INTELEKTNING ZAMONAVIY IQTISODIYOTDAGI O'RNI: STRATEGIK TAHLIL VA ISTIQBOLLARI. *YANGI O'ZBEKISTON, YANGI TADQIQOTLAR JURNALI*, 4(1), 250-253.
10. Ulug'bekov, S. (2024). Kreativ iqtisodiyot fenomeni. *Studying the progress of science and its shortcomings*, 1(3), 93-96.

